49րդ ՏԱՐԻ Թիւ 1532 Կ. ՊՈԼԻՍ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆԻՍ 21 — 4 ՅՈՒԼԻՍ 1906 12 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1324 — 21 ՀՈԶԻՐԱՆ 1322

Journal Armenien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճամբան, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قید
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆՈՆՔ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏՈՒՆ 10 ՓԱՐԱ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾ ԵՐԿԻՐ ՄԸ

ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Իզմիրի Հոլանտական Առեւտրական Սենեակի ամսաթերթը իր վերջին թիւերուն շարք մը տեղեկութիւններ հրատարակած է այդ երկրին ճարտարութեանց վրայ։ Անոնցմէ կ'առնենք մեզի համար կարեւորագոյնը ու չահեկանը՝ հիւսեկական ճարտարութիւնները, որոնք շարունակութիւն մը կրնան ըլլալ նաեւ մեր նախորդ մէկ յօդուածին, ուր ցոյց տուած էինք թէ Եւրոպիոյ այս ամէնէն փոքր երկիրը՝ Հոլանտա՝ ի՛նչպէս միմիայն անխոնջ աշխատութեան շնորհիւ յաջողած է երկրագործութիւնը ամէն ճիւղերով իր ափ մը հողին վրայ վերջին ծայր կատարելութեան հասցնելու։

Հոլանտայի ճարտարութեանց առթիւ սա միայն դիտել հարկ է թէ տնտեսական պայման է որ մեծ ճարտարութիւնները, այսինքն ա՛յն արտադրութիւնները որոնք շոգեշարժ գործարաններու մէջ միայն կը պատրաստուին, կրնան հիմնուիլ ու զարգանալ հոն ուր շարժիչ զօրութիւնը առատ է ու աժան։ Երկրի մը մէջ գործարան մը հիմնելու համար նախանիւթի գոյութիւնը խնդիր չէ, այլ անհրաժեշտ է գործարանին շարժիչ զօրութեան՝ հանքածուխին առատութիւնը ապահովել։ Այս է պատճառը որ Անգլիա իր հողին վրայ հակ մը բամպակ չարտադրեր, բայց հսկայածաւալ բամպակի գործարաններ ունի։ Աշխարհի չորս կողմէն հոն կ'երթայ բամպակը գործուելու, գլխաւորաբար անոր հանքածուխին առատութեանը պատճառաւ։ Կ'երեւի թէ տնտեսական այդ կանոնը Հոլանտայի համար բացառութիւն մը ունի։ Այս երկրին մէջ ո՛չ հանքածուխ կայ, ո՛չ երկաթ և ոչ ուրիշ կարեւոր հանք։ Այլ սակայն լոկ անձնական անվհատ ջանքերու շնորհիւ, Հոլանտացիք յաջողած են բնական ամէն պակասութիւն լրացնել, և ինչպէս երկրագործութիւնը իրենց աղքատ հողին վրայ կատարելագործած, նոյնպէս զարգացուցած են ամէն տեսակ ճարտարութիւններ, հիմնելով ու հաստատելով հսկայ շոգեշարժ գործարաններ։

Առօրեայ նշանակուած տեղեկութիւնները ու թուանշանները կարդացած պահուն ընթերցողը պէտք չէ մոռնայ նաեւ թէ խնդիրը մեր գրացի երկրին՝ Օսմանեան ճիշդ կիսուն չափ քանի մը հազար քառ. քիլոմեթր տարածութիւն ունեցող երկրի մը հինգ վեց միլիոն ժողովուրդին վրայ է։

Հրատարակուած վերջին վիճակագրութեան մը համաձայն, 46987 անձ կ'աշխատի հիւսեկական ճարտարութեան հետեւեալ ճիւղերուն մէջ.

Նախանիւթի պատրաստութիւն	1643
Մանարաններու մէջ	7617
Ծարագործութիւն	32338
Քասարի, ներկելու, տպածոյի	4232
Ժապաւէն	1157
	46987

Բաց աստի, այդ նիւթերու առուտուրով կ'զբաղին 31034 անձեր։ Հոլանտայի հիւսկանիւթի և տարազագործութեան տարեկան արտադրութիւնն է 85 միլիոն ֆլօրին (մէկ ֆլօրինը 2.11 ֆր. է, չուրջ $10^1/_2$ ղրուշ), որուն մեծագոյն մասը կ'արտածուի։ Արտածութեան ու փոխադրութեան համար գործածուի վարձք կը վճարեն սովորաբար ամէն տարի երեք միլիոն ֆլօրին Հոլանտայի երեք գլխաւոր քաղաքները։

Հոլանտայի մէջ այս ճարտարարուեստին զարգացումը կ'սկսի 1830էն, այս թուականէն հոլանտական կառավարութիւնը զանազան միջոցներով՝ ինչպէս ներածեալ վաճառքներէն մանածներուն մաքսը իջեցնելով, և անոր հակառակ հիւսուած կերպասներու մաքսը աւելցնելով, ճարտարագործներու փոխատուութիւններ ընելով, պաշտպանեց ու քաջալերեց տարազագործութիւնը իր երկրին մէջ։ Շնորհիւ ձեռք առնուած այս միջոցներու, 1850էն առաջին հաստատուած շատ մը գործարաններ ի վիճակի եղան օտար արտադրութեանց հետ մրցելու։ Մանաւանդ Overijssel ջրանցին պեղումը, եւ երկաթուղեաց գիծերուն հաստատումը այնքան մեծ զարկ մը տուին Հոլանտայի այդ ճարտարութեան, որ 1870էն ի վեր ամէն տարի իր ներածածէն աւելի քանակութեամբ գործուած կտաւ ու կերպաս կ'արտածէ Հոլանտա։

Ըստ վերջին վիճակագրութեան, 1903ին Հոլանտա 43,405,000 քիլօ բամպակ և 23,973,000 քիլօ մանած ներածած էր։ Հոլանտայի այսքան մեծաքանակ մանած ներածելուն պատճառը սա է որ նախ տեղական մանածի գործարաններու արտադրութիւնները չեն բաւեր իրենց պէտքին, երկրորդ՝ որովհետեւ շատ մը երկիրներ մանածի պատրաստութիւնը մասնաւոր միջոցներով կը պաշտպանեն և անոր արտածութիւնը կը քաջալերեն նպաստներով։ Հոլանտա փոխանակ անոնց հետ մրցելով փնտռելու, կ'օգտուի իր պէտք ունեցած վաճառքը աւելի հեշտ պայմաններով գնելով այդ երկիրներէն։ Այսուհանդերձ հոլանտական մանածները հետզհետէ մեծաքանակ կ'արտածուին, զորս կը գնեն հոլանտական գաղթավայրերը Ջին, Ճաբոն, Զանզիպար, Քոնկօ։

Բամպակէ հիւսկանիւթերուն մէջ նշանաւոր են տպածոները, ուլկանները, բաֆիօնները։

Հոլանտայի մէջ տպածոյի ութ մեծ գործարաններ կան, որոց արտադրութիւնները մեծաքանակ կ'արտածուին Արեւելք և Ամերիկա։ Մեր Պոլսոյ հրապարակին վրայ ծախուած ֆրանսական տէօշ-մէզոս, քէթեօն ու բիքէ տպածոները մեծ մասամբ հոլանտական արտադրութիւններ են։

Նշանաւոր են նաեւ հոլանտական ուլկանները։ Երեք մեծ գործարաններ կան, որոնք միայն ուլկան կը պատրաստեն։ Թաւաւոր մէջը լայնութեամբ ուլկաններ կը շինուին հոն ինչպէս որսալու համար և մեծ մասամբ Գերմանիա կ'արտածուին։ Նոյնպէս կարեւոր են հոլանտական մետաքսով ու բրդով խառն բամպակէ բաֆիօնները, որոնք ամէն տեղ կ'արտածուին։

Բրդէ հիւսուածներու ճարտարութիւնը քիչ ատենի մէջ խիստ յառաջդիմած է։ Հոլանտա հազիւ քառասուն տարիէ ի վեր կ'աշխատի բուրդէ կերպասներ շինելու և այդքան ժամանակի մէջ յաջողած է տարին 10-15 միլիոն ֆլօրինի վաճառք արտադրելու։

Հոլանտայի մէջ այժմ 70 գործարաններ կան, ուր չուրջ 6000 գործաւոր կ'աշխատին բրդեղէններու շինութեան։ 1903ին 20,203,000 քիլօ խամ բուրդ ներածուած էր Հոլանտա և 18,393,000 քիլօ հիւսուած ու գործուած բրդեղէն արտածուած էր։ Հոլանտական բրդեղէն ճարտարութեանց մէջ համբաւաւոր են բուրդէ կամ բրդախառն Իզմիրի գորգերը։ Այս գորգերուն մէկ տեսակէն մեծաքանակ կը ներածուին նաեւ Պոլիս և փոքրաքանակ իբր Անատօլուի վաճառք կ'սպառին, անշուշտ ի վնաս տեղական գորգի ճարտարութեան։

Հիւսեկական ճարտարութեանց մէջ բաւական կարեւոր են քթանէ և կանեփէ պատրաստուած կտաւները։ Քթանի թելերն օտար երկիրներէ՝ մանաւանդ Անգլիայէ ու Գերմանիայէ կը ներածուին Հոլանտա։ Հոն գործարաններու մէջ նախնական պատրաստութիւն մը կ'ըլլայ ու ապա կը յանձնուի գործաւորներու, որոնք ձեռքով կը գործեն, կտաւ կը շինեն և կրկին կը վերադարձնեն գործարան, ուր վերջնական աշխատութիւնները աւարտելէ յետոյ կ'արտածուին։

Հոլանտա երբեմն մեծաքանակ առագաստ կը պատրաստէր կանեփէ ու կ'արտածէր օտար երկիրներ։ Այս ճարտարութիւնը կանգ առած է այժմ առագաստներու թիւին հետզհետէ նուազելուն պատճառաւ։ Ասոնց փոխարէն այժմ տուած են կանեփէ ծածկոցներ պատրաստելու, զորս կը գնեն շոգեկառքի ու շոգենաւի ընկերութիւնները և կը գործածուին նաեւ նաւերու, վակոններու վրայ վաճառքներու ապահով փոխադրութեանց համար։

Ճարտարութեանց մէջ հիւսեկականը չէ միայն որ յառաջդիմած է Հոլանտայի մէջ։ Դեռ ուրիշ կարգ մը կարեւոր ճարտարութիւններ կան, որոնք վերջին ծայր զարգացած են հոն և այնպիսի ճարտար միջոցներով, որոնցմով այդ փոքր ու բնական հարստութիւններէ անմասն երկիրը կրնայ օրինակելի տիպար մը ըլլալ

Ա. ՊԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԽԱՀՈՒԿԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՃԱՌԸ

Պրազիլիոյ նախագահը բանախօսութեան մը մէջ պարզեց իր տեսութիւնները խահուէի խնդրոյն վրայ, որ վերին աստիճանի չահեկանութիւն մը ունի իր երկրին՝ Պրազիլիոյ տնտեսական ապագային տեսակէտով։

Նախագահը յայտարարեց որ կացութիւնը քննելէ ետք, յարմար տեսած է արդի նիւմացոյցի օրինագծին մէջ տրամադրութիւն մը աւելցնել խահուէի վաճառականութեան դժուարութիւնները լուծող կարգադրութեանց համար։ Այս տրամադրութեան համեմատ, պրազիլեան կառավարութիւնը իրաւասութիւն ունի խահուէ արտադրող երկիրներու հետ պայմանագրութիւն կնքել, խահուէի վաճառականութիւնը կանոնաւորելու, անոր արժէքը բարձրացնելու, և անոր սպառումը աւելցնելու համար միացեալ վարչութիւն մը կազմակերպելու և պահպանելու, և այս նպատակաւ անհրաժեշտ եղած վարկի գործողութիւնները երաշխաւորելու համար։

Արտադրութեան չափազանց ըլլալուն հետեւանքով խահուէի գինին անկումը տնտեսական [illegible] երեւոյթ մը չէ, աւելցուց նախագահը։ Ամէն երկիրներու մէջ տեսնուած են նմանօրինակ տնտեսական տագնապներ սա կամ նա արտադրութեան մասին, և ամենուրեք եղած են այն գանգատները ու պահանջումները զորս այժմ կ'ընեն պրազիլիացի մշակները։ Կարգ մը առժամեայ միջոցներ կրնան գիներու բարձրացումը պահպանել, բայց անոնց ազդեցութիւնը տեւական չի կրնար ըլլալ, եթէ պրազիլիական իշխանութիւնք դիմում չընեն տարբեր և աւելի ազդեցիկ դարմաններու, առեւտրական հրապարակներու վրայ գործառնութեանց կանոնաւորութիւնը ապահովելու համար։

Նախագահը կը յիշեցնէ որ արդէն 1903ին ցոյց տրուած էին գերարտադրութենէ ծնունդ առած տագնապին առաջքը առնելու լաւագոյն միջոցները, որոնք խահուէի գինը պիտի բարձրացնէին սպառող հրապարակներու վրայ։ Այն ատեն տեսնուած էր որ խահուէի վաճառականութեան կանոնաւոր զարգացման և գիներու բարձրացման ամենամեծ արգելքը միջնորդ ազգակներու սակարկութիւնն էր։ Յաջորդ տարիներու մէջ պատահած տնտեսական իրողութիւնները լիովին հաստատեցին այս դիտողութիւնը։ Առանց վարկի հաստատութիւններու օժանդակութեան, կարելի չէ տեւական բան մը ընել երկրագործութեան համար։ Մշակին ամէնէն աւելի դժուարութիւն պատճառող բանն է չափաւոր տոկոսով սակ չկարենալ գտնելը։ Եթէ խահուէին գինը անբաւական է տոկոս վճարելու համար, անշուշտ կարեւոր է անմիջական դարման մը գտնել այս կացութեան։ Ընդհանրապէս fohuarhoներն են որ խահուէի մշակութեան անհրաժեշտ եղած դրամը փոխ կուտան, բայց գին կտրողներուն հնարքներուն չեն կրնար դիմադրել։ Երբ fohuarhoները այլ եւս դրամ չունենան իրենց տրամադրութեան տակ, մշակը, ուրիշ տեղէ դրամ ճարելու համար, ա՛յնքան բարձր տոկոս մը վճարելու է որ չի կրնար։

Այս է ահաւասիկ խահուէ մշակողներուն կացութեան անտանելի ըլլալուն գլխաւոր պատճառը։ Երբ ստորին տեսակ խահուէներու արտածութիւնը արգիլուի, որպէս զի ընտիր տեսակ խահուէները միայն ծախուին, երբ կարեւոր ու տեւական ձեռնարկներ ըլլան սպառումը աւելցնելու նպատակաւ, երբ երկրագործական վարկի հաստատութիւններ հիմնուին և մշակը կարենայ իր հողը գրաւի դնելով, դրամ հայթայթել չափաւոր տոկոսով մը և աշխատութեան ծախքերը վճարել, այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ գիներու անկման աղէտներուն դիմադրել։ Վարկի հաստատութիւնները պէտք է ընդունին [illegible] գրութիւնը, այնպէս որ մթերուած ապրանքներուն արժէքը ներկայացնող թուղթը կարելի ըլլայ ազատօրէն շրջաբերել։ Թէեւ խնդիր խահուէ մշակող բոլոր երկիրներուն ապագային համար, նախագահը [illegible] այն միջոցներուն, որոնց նպատակն է անմիջական բարձրացում մը առաջ բերել Պրազիլիոյ գլխաւոր արտադրութեան գիներուն վրայ։ Նախագահին կարծիքը այն է որ պրազիլիական կառավարութիւնը պէտք է հոգ տանի ապահովելով արտադրութեանց ընտիր տեսակը, նպաստելով սպառումի յաւելման և հիմնելով խահուէի գործառնութիւնները դիւրացնող հաստատութիւններ և վերջապէս ստեղծելով շրջանակ մը, ուր խահուէի վաճառականութիւնը կարենայ արդիւնաւոր թափ մը ստանալ խնդրանքի և մատուցումի բնական օրէնքին հետեւելով։

×

Խահուէի վաճառականութեան տագնապը, հեղինակաւոր կարծիքներու համաձայն, այժմ վերջանալու վրայ է։ Ստօքը կը պակսի և սպառումը կ'աւելնայ, այնպէս որ քիչ ատենէն կարելի պիտի ըլլայ խնդրանքի և մատուցումի միջեւ հաւասարակշռութիւն հաստատել առեւտրական հրապարակներու վրայ։ Երաշտութեան և անոր հետեւող ցուրտերուն շնորհիւ, որոնց պատճառաւ մշակները չկրցան պէտք եղած խնամքը տալ իրենց բերքին, մինչեւ քանի մը տարի գերարտադրութիւն չի յուսացուիր։

ՄԵՏԱՔՍԻ ԵՒ ԽՈՊՋԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Մետաքսի և խոպջակի հրապարակը կը շարունակէ՝ գոհացուցիչ ըլլալ թէ՛ Եւրոպայի և թէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ինչպէս ըսած էինք արդէն, նոր բերքին առաջին գիները ընդհանրապէս աւելի բարձր են քան անցեալ տարուայ գիները։ Գալով բերքին արդիւնքին, կը հաստատուի թէ ի Ֆրանսա նախորդ տարուան քանակութեան պիտի հաւասարի, իսկ Իտալիոյ մէջ աւելի պիտի ըլլայ։ Սակայն կ'ըսուի թէ Ծ. Արեւելքի բերքը այս տարի պակաս պիտի ըլլայ, և ասոր համար է որ գիները բարձր են։

Ճափոնի մէջ, խոպջակներու առաջին գիները քիլօյին վրայ իբր 25-50 սանթ. աւելի էին։ Միեւնոյն երեւոյթը կրնայ դիտուիլ նաեւ Արեւելեան բերքերու մասին։ Բայց խոպջակ և մետաքս սպառողները մեծ վստահութիւն մը ունեցողներ չեն գիներու բարձրութեան վրայ, որուն տեւողութիւնը ի հարկէ չի կրնար երաշխաւորուիլ։ Բարձր գիներ պահանջելով, Պրուսայի և մանաւանդ Սուրիոյ մետաքսի և խոպջակի վաճառականները կրնան գնողներու թափը կոտրել և իրենց թերութեան պատճառաւ գիներու անկում մը յառաջ բերել։

Մարսիլիոյ մէջ, խոպջակի վրայ բաւական կարեւոր գործեր եղան թէ՛ տրամադրելի և թէ յանձնելի։ Քանի մը հազար քիլօ Սուրիոյ դեղին խոպջակ ծախուեցաւ 10.60—ֆր.էն։ Մետաքսի մանողներուն վրայ ալ բաւական գործեր եղան հաստատուն գիներով։

Միլանի մէջ գործերը հանդարտ են։ Լոնտոնի հրապարակին վրայ ոգեւորութիւն կը պակսի, Ծ. Արեւելեան բերքին բարձր գիներուն պատճառաւ։

Լիոնի մէջ Պրուսայի խամ մետաքսի Բ. տեսակը 13/12, կ'արժէ 45—46 Սուրիոյ Ա. տեսակը, 9/11, կ'արժէ 49—50 և երկրորդը՝ 9/11, 47—48։ Սուրիոյ կրկնոլորին Ա. տեսակը կը ծախուի 53—54 ֆր.ի։

ՍԻՄՈՆ ՁԷՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ԹԷ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մտային աշխատութենէ և աշխարհիկ տաղտկութիւններէ երբ յոգնինք կը դիմենք բանաստեղծութեան և երաժշտութեան, պահ մը մեր խոնջէնքը մոռնալու և խանդավառ միտքով վերճախրելու համար կեանքի դժնէ խրագործութիւններուն անձուկ հորիզոնէն վեր։ Ինչպէս որ դժուար է ծիածանին գոյները իրարու հետ բաղդատել, նոյնպէս ալ դիւրին չէ որոշել թէ ո՛ր մէկը գերազանց է. բանաստեղծութի՞ւնը թէ երաժշտութիւնը։ Երկուքն ալ բնութեան նուիրական պարգեւներն են. մին հոգի կը լուսէ, իսկ միւսը սիրտ. առաջինը՝ լոյս, երկրորդը՝ ջերմութիւն։

Արդարեւ երաժշտութիւնը, շատ աւելի արագ ու խորաթափանց հանգամանք մը ունի քան բանաստեղծութիւնը, ամէն ինչ կը լռեցնէ, կը գերէ մեզ. քաղաքակրթեալին, վայրենիին ու մինչեւ իսկ անբաններուն միտքը կը յափշտակէ, սակայն միւս կողմէ անուրջ է և անհետ։ Բանաստեղծութիւնը մինչդեռ կատարեալ է և իր մէջ կը պարունակէ բոլոր գեղարուեստները։ Հոմերոս սքանչելի քանդակագործ մըն է, Հիւկօ անզուգական նկարիչ մը։ Բոլոր ճշմարիտ բանաստեղծներ մէյմէկ երաժիշտներ են։ Դուրեանին ու Լամարթինին «Լճակը» ըստ արժանւոյն կարդացուած, ամենագեղեցիկ նուագածութենէ մը նուազ չեն ազդեր։

Երաժշտական եղանակ մը, ժամանակ, տեղ և պարագայ կը յիշեցնէ, սիրերգ մը կրնայ մէկու մը ազդել, և ուրիշի մը չազդել, կամ յուղումին տարբեր ներգործել, որովհետեւ ունկնդրողին յիշատակներէն կախում ունի այդ մեծապէս։ Այս ինչ մանկական կամ սիրային երգը, այն ինչ տունը, անձը և մանրամասնութիւնքը կը յիշեցնէ։

Սրինգին ձայնը չէ խնդալէս, որ իր մէջ կը պարունակէ դաշտի կամ հովիտի յիշատակը, այլ որովհետեւ մենք այդ ձայնին գիւղի մը մէջ ունկնդրած ենք. կամ սրինգ բառին զուգընթաց լսած ենք միշտ, հովիւ կամ հովիտ անունները։

Վարժութիւն կամ ակումբի ընտանութիւնն ալ մեծ դեր ունին։ Այս պատճառաւ է որ եւրոպական եղանակ մը արեւելքցիի մը չազդեր, և փոխադարձաբար։ Երգը՝ զգացումները կը սրէ. տխուր մարդու մը թախիծը կը բիւրապատկէ, և ուրախի մը խինդը կը կրկնապատկէ։

Իրողութիւն մը որ քիչ զարմանալի չէ, այն է թէ կան մարդիկ որ թէպէտ բաւական ալ զարգացած, երաժշտութենէ բացարձակապէս ախորժ չեն զգար, և առհասարակ բարի մարդիկ են անոնք, հակառակ Շիլլէրի գաղափարին։ Սակայն անժխտելի է որ, թէպէտեւ բարի, այլ կարծամիտ և զգացումէ զուրկ կ'ըլլան անոնք։ Մինչդեռ փայլուն և իմաստալից խօսք մը, էն բթամիտ մարդու մը իսկ կ'ազդէ։ Դրագիտութիւնը՝ ինչպէս ըսինք, միակ կատարեալ արուեստն է։ Աշխարհիս պատկերն է այդ։ Բանաստեղծը՝ տիեզերքի կենդանի հայելին է։ Գիտութիւնները, կը սիրեմ կ'ըսէ ընկերաբան մը. ասոնցմէ իւրաքանչիւրը մարդկային մտքի մէկ մասնական կիրարկումն է, սակայն Դրագիտութիւնը նոյն ինքն մարդկային միտքն է։

Բանաստեղծութիւնը, որ դրագիտութեան հարազատ և անդրանիկ զաւակն է, երաժշտութեան հետ կը կազմէ այն, որ ամենէն վսեմն ու ամենէն ազդուն է մեր էութիւնը ազնուացնելու, մարդը կատարելագործելու համար։

Ամէն օր պէտք է քիչ մը բանաստեղծութիւն կարդալ, կտոր մը երաժշտութիւն ընել և գեղեցիկ նկար մը դիտել, կ'ըսէ սիրելի իմաստասէրն Ժուպէռ, մտքի ազնուութիւն ստանալու համար։

Վօլթէռ իր Քանտիտ անուն երկին մէջ, Բօքօքուրանթէին բանի կուտայ երաժշտութեան մասին թէ՝ այս աղմուկը կրնայ հազիւ կէս ժամ զուարճացնել, բայց երբ աւելի երկար տեւէ, ամէն ոք կը յոգնեցնէ, թէպէտեւ ոչ ոք կարենայ խոստովանիլ այս։

Տարակոյս չի կայ թէ ինչպէս ամէն ինչ, երաժշտութիւնն ալ երբ ունկնդրուի ընդ երկար, տաղտուկ կը յանդի։ Գալիացի փիլիսոփային որոշած ժամանակը սակայն շատ քիչ է. մարդ ոչ թէ կէս ժամ, այլ օր մը ամբողջ կրնայ լսել իր սիրած եղանակները, ու ո և է տհաճութիւն չզգալ. խօսքս անզգամներու համար չէ։

Բնութեան ամէնէն քիչ ձանձրանալի վայելքներէն մին է երաժշտութիւնը։ Միւս գեղարուեստներուն, նկարչութեան և քանդակագործութեան վրայ խօսիլ անտեղի է հոս. ասոնք շատ վար կը մնան անհերքելի բանաստեղծութենէ և երաժշտութենէ։

Քերթողները և երգահանները վեհագոյն հանճարներ են, բաց չենք ուզեր ասով, նկարիչներէ ու քանդակագործներէ։ Ռաֆայէլ և Քանովա, Շէյքսփիր ու Պեթհովէնի հետ զոյգ կ'ընթանան՝ լուսաչող և փառապսակ այն արահետէն, որ կ'առաջնորդէ անմահութեան։

ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԳԻՒՂԵՐՈՒ ՄԷՋ

Հունձքեր.—Շերամը.—Օգտակար թելադրութիւններ.—Կրթական վիճակը.—Աղջիկներ ի՛նչ կըսեն.

Հունձքեր.—Ամէն տեղի պէս Մալիոյ հոս ալ անձրեւով անցաւ. Ճոխ բուսականութիւն մը, կանանչ թաւ գորգի մը նման, պատած է ամենուրեք։ Երկրագործները պահ մը կասկածեցան որ մի գուցէ [illegible] տարապայման աճումը խոտոր համեմատի հասկերու քանակին հետ. բայց ուրախ ենք ըսելու վերջապէս թէ այս տարի բերքերը առատ քան երբեք առատ պիտի ըլլան։ Հեռաւոր հողագործ կեդրոններէ եւ եկած լուրերը շատ նպաստաւոր են, որոնց իբր ապացոյց՝ անցեալ շաբթու Կէօլպիւքէն և Մուտուրնուէն, որոնք ցորենաշատ կեդրոններ են, ցորենով բեռնաւորուած ուղտերու առատաթիւ երամակներ եկան Կէյվէի կամուրջը, և այս պատճառաւ տեղական ցորենի գիներն իջան։ Ցորենի շահադէտները, որոնք ա՛յնքան պինդ փակած էին իրենց շտեմարանները՝ գիներու բարձրացումի սպասելով, անոնք ևս ստիպուեցան իրենց ամբարները բանալ օրուան գնով՝ ի շահ հասարակութեան։

Շերամը.—Տեղւոյս զբաղումի գլխաւոր առարկան է կրնանք ըսել շերամապահութիւնը։ Տեղի բնական անձկութենէն գիւղացին ծայր աստիճան չարքաշութեամբ ստիպուած է, մինչեւ իսկ այն ահաւոր զառիվայրերը, ուր ոտք կոխել գրեթէ անհնարին է, մշակել և թթենի տնկել։ Չկայ պարապ գետին մը որ մշակուած չըլլայ։ Հո՛ն, ուր ափ մը հող կայ՝ թթենի մը կայ տնկուած։ Սակայն ցաւալի է ըսել որ հակառակ Բասդէօրի դրութեան կարգ մը նորութիւններուն և հակառակ վկայեալ շերամարոյծներու այսքան առատութեան, հոնտերու խնամով զատուած, տարուած ջանքերուն, մաքրութիւններուն, ծախքերուն և մտահոգութիւններուն, տակաւին յաջողութիւնը բաղդի խնդիր է։ Մեծապէս կը ցնծայ ուրախութենէն շերամապահը, երբ այս գեղաշող արարածները կ'սկսին ծայրը ցուցնել իրենց ոսկի և արծաթ մետաքս թելերուն և իրենց ոստայնը կը հիւսեն։ Անհուն վիշտով եւ յուսահատութեամբ կը լեցուին՝ երբ կը տեսնեն որդերուն մէկիկ մէկիկ դեղին թափթփիլը։ Շերամներէն ոմանք կանխաւ ի յայտ կը բերեն իրենց հիւանդագին վիճակը, հետեւաբար, շերամապահը կանուխէն կը թափէ, և, թէ՛ մնացեալ տերեւ կը ծախէ սուղ գնով շատ հեղ և ունայն տեղը ժամանակ չվատներ, չի յոգնիր։ Սակայն աւելի ցաւալին և յուսահատականը ա՛յն է որ շերամներէն ոմանք մինչեւ ցախերու տնկուիլը յոյս և հաւանականութիւն կը ներշնչեն, ցախերը զուարթ երգերով կը տնկուին, սակայն շատ չանցած ցախին վրայէն իսկ

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երես)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ՏՐԱՄԸ. — ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ. — Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն ուրբաթ թիւով. — Այսօր ոստիկանական դատարանին առջեւ Հարրի Թօ յայտարարեց թէ ինք յանցաւոր չէ Մր. Հուայթը սպաննելուն համար, և խնդիրը հոս կը մնայ մինչեւ որ դատավարութիւնը սկսի, երբ Թօյի փաստաբանները սա՛ հիման վրայ պիտի հաստատեն թէ, իրենց պաշտպանեալը յուզման ազդեցութեան տակ մտքի խանգարման վիճակ մը ստացաւ։ Իրաւ է որ Մր. Թօ հիմա մտքով և մարմնով առողջ է, բայց իր փաստաբանները պիտի առարկեն թէ Թօ սաստիկ գրգռուած մ՛էն մարդուն դէմ որ կը մոլորեցնէր իր կինը, տեղի տուաւ խանգարման ասժամանակեայ նոպայի, և մտքի այդ վիճակին մէջ սպաննեց զայն։

Մր. Հուայթի անհատական կեանքին վրայ նոր յայտնութիւններ տակաւին կը վխտան, և որոնց մէջ խառնուած են նաեւ Նիւ Եորքի բարձր դասու ընկերութեան մէջ առաջնակարգ անուններ, հանգուցեալէն զատ։ Մարդասպանին առաջին փաստաբան Մր. Օլքօթ իր ընտրութեան կարճատեւ ժամանակէն ի վեր հազարէ աւելի նամակներ ընդունած է, որոնցմէ ոմանք ընկերային կեանքի բարձրաստիճան անձերէ, զանազան տեղեկութիւններ հաղորդելով։ Մր. Օլքօթ երէկ գիշերուան կէսը անցուց աչքէ անցընելով բազմաթիւ նամակներ, պաշտպանութեան համար գործածելիքները ընտրելով։ Այս նամակներով հաղորդուած տեղեկութիւններուն վրայ քննութիւն պիտի կատարուի։

Ամէն օր նոր պատմութիւններ կ'ըսուին ա՛յն պատճառներուն վրայ, որոնք Մր. Թօն դրդեցին զարնել սպաննելու Մր. Հուայթը։ Այսօրուան պատմութիւնը սա է թէ Օր. Իվլին Նէսպիթ Մր. Թօյի հետ կարգուելէն առաջ դատ բացաւ անոր դէմ, Մր. Թօ առաջքը առաւ այս գործին, բայց ստորագրելով անողոքի յայտարարութիւն մը, որ շատ անախորժ էր իրեն համար. Կ'ըսուի թէ Մր. Հուայթ գիտէր այս յայտարարութեան պարունակութիւնը, և նոյն իսկ կը յայտարարուի թէ ի՛նք Մր. Հուայթ տուն տուած էր Նէսպիթի որ այդ մօտք յայտարարութիւն մը ստորագրել տայ Մր. Թօյի։

Տիկին Թօ եւ իրբեւ վկայ պիտի կանչուի, որ պիտի պատմէ իր առաջին հանդիպումը Մր. Հուայթի հետ, երբ տասնըվեց տարեկան էր։ Պիտի հարցուի իրեն թէ ի՛րա՞ւ է որ Մր. Հուայթ թմրեցուցած է գինըը, ինչպէս կը պատմուի։

Ընդհանուր դատախազին քննութիւնները մասնաւոր պարագաներ մէջտեղ հանած են առաջնակարգ դերասանուհիներուն կողմէ տեսակ մը մասնակցութիւն տուածին մէջ։ Կը վստահուին նաեւ այս քննութիւններէն աւելի առաջնակարգ մարդիկ, ինչ որ շատ զարմանալի է։ Այս մարդիկներէն ոմանք վերջերս յանկարծ Նիւ-Եորքէն մեկնած էին կլիման շատ գէշ գտնելով և գացած հաստատուած էին գաւառներ իրենց գիւղական բնակարաններուն մէջ։

Հաստատուած կ'ըսուի թէ Օլքօթ իր տրամադրութեան տակ ունի բազմաթիւ նամակներ, Մր. Հուայթի կողմէ Տիկին Թօյի գրուած, որոնցմէ ոմանք Հուայթը անուանարկելու բնոյթ ունին։ Մր. Օլքօթ չըսեր թէ այս նամակները Տիկին Թօյի ամուսնութենէն վերջ գրուած են անոր թէ անկեց առաջ։

Թատրոնին Տնօրէն Մր. Լիոնէլ Լօրէնս կը յայտարարէ որ եթէ ինք այն գիշերուան ներկայացման մանրամասնութիւններովը զբաղած չըլլար, Մր. Հուայթ հաւանականաբար ունկնդիրներուն մէջ պիտի չուննար իր աթոռը, և թէ հետեւաբար Մր. Թօ զանիկա պիտի չտեսնէր և պիտի չսպաննէր։

«Օր. Ֆըլթէրն դեռ նոր լմնցուցած էր երգ մը որ մեծ ծափեր խլեց, կ'ըսէ Մր. Լօրէնս, երբ Մր. Հուայթ ինծի եկաւ և ըսաւ. — «Կը խնդրեմ որ զիս Օր. Ֆըլթէրնի ներկայացնէք։» Պատասխանեցի. — «Հիմա շատ զբաղած եմ. առաջին գիշերն է թատրոնի եղանակին, և վայրկեան մը պարապ ժամանակ չունիմ։» Ըսի և առի քալեցի։ Յանկարծ նորէն եկաւ զիս կեցուց և ըսաւ. — «Կը փափաքիմ որ Օր. Ֆըլթէրնի ներկայացնէք զիս»։ Ասոր վրայ բացագանչեցի. — «Մր. Հուայթ, թատրոնին առաջին գիշերն է, և պէտք է հասկնաք թէ ո՛րքան բազմազբաղ եմ։ Ամէն սահուն փորձերուն ժամանակ հոս կուգաք, և աւելի կ'ունենաք փափաքմաններդ տեսնելու։ Հիմա գացէ՛ք, և ժամանակ տուէ՛ք մեզի մեր գործին նայելու։» Ձայնեցի զինքը և երբ քիչ ետքը ակսայ պարին առաջ բերած ազդեցութիւնը դիտել ունկնդիրներուն վրայ, զնդակի մը ձայն լսեցի, և դարձայ տեսայ որ Մր. Թօ երկու գնդակ եւս արձակեց, և Մր. Հուայթ ինկաւ իր աթոռին վրայ։»

Մր. Թօ իր սովորական կեանքը կը վարէ բանտին մէջ, հիմակ արտօնուած է իրեն օրական մէկ շիշ ջրախառն գինի, և ուզածին չափ ալ կրնայ ծխել։ Իր փաստաբանները շատ դժուարահաճ կը գտնեն զինքը, որովհետեւ կը պնդէ որ դատավարութիւնը իր ուզած կերպովը ըլլայ։

Դատավարութիւնը հաւանաբար տեղի պիտի ունենայ Սեպտ.ի սկիզբները։ Մինչեւ այն ատեն նախնական քննութիւնները պիտի կատարուին, հանգուցեալին մեծամեծ մեծահարուստ բարեկամները պիտի հարցաքննուին, որովհետեւ ամէնուն վրայ ալ անբարոյական ամբաստանութիւններ կը ծանրանան։ Մր. Հուայթի շռայլութիւնները չափ ու սահման չունէին, այս պատճառաւ մինչեւ իսկ պարտքի տակ ալ ինկած է, հակառակ տարեկան 40,000 անգլ. ոսկի եկամուտ ունենալուն։ Իր մէկ բարեկամին կը պարտի 60,000 անգլ. ոսկի, թէեւ իր կինը մեծաքանակ եկամուտ մը ունի իր հօր հարստութենէն իրեն մնացած։

Ծըրճըլ լրագիրը կը խնդրէ որ այս սպաննութեան հետ կապ ունեցող ներքին պարագաները չտպագրուին, որովհետեւ պատմութիւններուն մտքին և բարոյականութեան վրայ շատ գէշ ազդեցութիւն պիտի ընեն։ «Ձերբակալուած մարդը, կ'ըսէ, տկարամիտին մէկն է ինչ ինչ կերպերով, բայց բարի բնազդումներով և միտումներով։ Բայց կը ցաւինք որ այս պարագան ցոյց կուտայ ամերիկեան Հայ Լայֆին անբարոյութիւնը, բարոյական թմրածութեան անդունդ մը, որ խորհիլ կուտայ ամերիկեան ժողովուրդին։ Եթէ սպաննուած մարդուն դէմ ամբաստանութիւնները ճիշդ ըլլան, իր ընկերներն ալ պիտի խայտառակուին։ Սիրելի է մեզի յուսալ թէ այս դժբախտ, մնապարծ, խանգարեալ, նախատակոծ երիտասարդին դատավարութիւնը ի մասին այն յուսահատութեան, որով վրէժխնդիր եղաւ ա՛յն կնոջ որուն տուած է իր անունը, ցոյց պիտի տայ թէ ծայրայեղութիւններ են Հուայթի անհատական կեանքին վրայ պատմուածները։»

Ամբողջ Միացեալ Նահանգաց մէջ հանրային կարծիքը խիստ գրգռուած է միլիոնատէր Հարրի Թօյի սպանութեան մասին։ Ընդհանուր համոզումը ա՛յն է թէ Հարրի իրաւունք ունէր իր զոհին դիակին առջեւ գոչելու թէ արժանի է, որովհետեւ կինս փճացուց։ Հուայթ Նիւ Եորքի ամէնէն վատթարացած և ամէնէն մեղապարտ մարդոց կարգին կը վերաբերէր, կ'ըսէ Նայթ Ֆրայթ Բրէսս։

⁂ Տէյլի Թելէկրաֆ հետեւեալը կը գրէ իր Նիւ Եորքի թղթակցէն առնելով. —

Պատմութեան մը նայելով, Հուայթ և իր շուրջը գտնուող իրեն պէս մարդիկը իրենց հնարած գիւղային զբօսանքները անձնասպաւոր կ'ըլլային Նիւ Եորքի 28րդ փողոցը հաստատուած ակումբի մը մէջ, որ կը կոչուէր «Երգեցիկ աղջիկներու Ֆլիւպ»։ Այս ալ որջ մըն էր իր աշխատանոցին նման։ Ամէնէն նուիրական բանը — մանկութիւնը — հոն կը հաւաքէին, այդ վատթար մարդոց ապականեալ մթնոլորտին մէջ, և Հուայթ ժամանակ մը աւրիչ սենեակներ ալ վարձած էր Ռօվէրսի ճաշարանին վրայ 21րդ փողոցին մէջ։ Տանուտէրը երբեք ամիսէն վերջ չեղեալ համարեց Հուայթի վարձակալութիւնը։ Երբ «հիւրերը» Հուայթի սենեակները երթային, այլ եւս դուռները բոլորովին կը գոցուէին։ Այս բոլոր խայտառակութիւնները անպատիժ մնացած էին ցարդ։

Կ'ըսուի թէ երկուշաբթի օր երբ Տէր և Տիկին Թօ ճաշարան նստած էին և Հուայթ ներս մտաւ, ինչպէս գրեցինք, Տիկին Թօյի նայելով սա՛ մօտք խօսք մը ըսեր է թէ «անիկա հասարակաց ապրանք է։»

ԼՈՆՏՈՆ ՀԵՂԵՂԱՍԱՍՏ ԱՆՁՐԵՒՆԵՐՈՒ ՆԵՐՔԵՒ. — Տասներչորս տարիէ ի վեր ա՛յնքան սաստիկ անձրեւ տեղացած չէր Լոնտոնի մէջ, որքան անցած ուրբաթ օր։ Տեղատարափը սկսաւ հինգշաբթի կէս գիշերէն քիչ վերջը, և սաստկութեամբ տեւեց մինչեւ ուրբաթ կէս օրին։ Անձրեւին ամէնէն արտասովոր կողմը անոր միօրինակ յարատեւութիւնն էր։ Լոնտոնի մէջնաքաղաքին սեղմնաւորական մեծ կեդրոնը երկար ատեն գրեթէ փակ մնաց։ Եօթը ուժը ժամ անընդհատ տեղաց, և տակաւին կը սպառնար։ Ցած վայրերու մէջ հաստատուած շատ խանութներ ողողուեցան։ Ջրհանները մեծ գործի վրայ էին սեղմնաւորական տուներու նկուղներուն ջուրերը պարպելու համար։ Պաթըրսի արուարձանը շատ գէշ վնասուեցաւ։ Թէմզի հովտէն կը խառժէին հողերի և աւերումի ամէնէն ողբակոծ չաւաչեմնմները։ Պրէնթֆորտի բնակիչները ապաստանեցան տուներուն վերնայարկերը, ուր առաւօտեան նաւերը և կամիք մակոյկներով իրենց տարուեցան։ Էտուարտ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ զօրահանդէսը տեղի չունեցաւ, և երկրին զանազան կողմերը հանդէսները ընդհատուեցան։ Այս ցաւալի օդերեւութաբանական պատահմունքներուն գծով կլին վրայ կարծես զանազանութիւն մը ըլլալու համար, երկրաշարժի ցնցումներ ալ զգացուեցան Քրօյտընի մէջ առաւօտուն, շատ կանուխ, մինչ Մանշի վրայէն կատաղի քամի մը բռդաւ և տեւեց մինչեւ ուրբաթ գիշեր։ Օդերեւութային գործիքները ցոյց տուին թէ Անգլիոյ ամբողջ հարաւային մասը փոթորիկի ենթարկուած էր հինգշաբթի գիշեր, և այս էր պատճառը ա՛յնքան խառնի տեղացած անձրեւին։ Օդին ջերմութիւնը ինկաւ մեծապէս, եւ Սկովտիոյ մէջ զրոյցն հազիւ քանի մը աստիճան վեր էր ջերմաչափը։ Լոնտոնի մէջ օդը ցուրտ էր, և ջերմաչափը կը հասնէր 50 աստիճանին ամբողջ առաւօտուն, միջինէն 10—15 աստիճան վար։ Ամէն կողմ հովերը հիւսիսային էին, և ծանրաչափը կը բարձրանար։ Անձրեւաբեր փոթորիկը արագ արագ անցաւ Հիւսիսային ծովէն, և վերջին հեռագիրներուն նայելով կը չարժի դէպ ի արեւելք Եւրոպայի ցամաքին վրայ։

ՓՈԹՈՐԻԿ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ. — ՄԵԾ ՎՆԱՍՆԵՐ. — Կայծակի սաստիկ փոթորիկ մը անձրեւի տեղատարափի մը հետ գտնաց Պերլինի վրայ ուրբաթ առաւօտուն, երկինքը գիշերուան պէս մնացաւ, և մայրաքաղաքին ցած տեղերը խեղդուեցան։ Ամբողջ Գերմանիոյ մէջ փոթորիկի վնասներուն վրայ լուրեր կը հասնին Պերլին։

ՏԱՔԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ. — Անհելի տաք մը, մերթ ընդ մերթ փոթորիկներով, կը չարունակէ տիրել ամբողջ Սպանիոյ մէջ։ Քանի մը հոգի հայծահար եղան, և երկու հնձողներ հեղձամահ եղան տաքէն։ Արեւելոյի մէջ երկու գործաւորներ կայծակնահար եղան և ուրիշ մը տաքէն մեռաւ։ Փոթորիկը կործանեց Մէտինաչէլի քաղաքին մէկ մասը Սօրիա գաւառին մէջ, և սաստիկ կարկտախառն փոթորիկ մը Լօկրանոյի մէջ փճացուց քաղաքը և շրջակայքը։ Մինչեւ կէս լիպրա կշռող կարկուտ տեղաց քաղաքին վրայ և բնաջնջեց բոլոր տուներուն կղմինտրները և տանիքները։ Թալուս գետին մէկ ճիւղը՝ Հէնարէս յորդեցաւ և փճացուց ագարակները, պարտէզները և հունձքերը։ Ջերմաչափը ուրբաթ օր Մատրիտի մէջ 98 աստիճան ցոյց կուտար շուքին մէջ։

ՄԱՆՋՈՒՐԻԱ ԿԸ ՊԱՐՊՈՒԻ. — Խարպինէ կը ծանուցուի թէ բացի սակաւաթիւ զօրքերէ, Ռուսիոյ մանչուրիական բանակին վերջին ջոկատը Ռուսիա մեկնեցաւ։ Մնացողները գալ տարի աստիճանաբար Ռուսիա պիտի մեկնին։

ԳԵՐՄԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԵՐ. — Լոնտոնի գեղարուեստական առարկաներու Տիւվին Տունը 250 հազար անգլ. ոսկիի գնեց գեղարուեստական գործերու այն հաւաքածոն՝ զոր Պերլինի մէջ կազմած էր հանգուցեալ Օսքար Հէնուըլըր, և որ ընդհանրապէս իր տեսակին մէջ ամէնէն գեղեցիկը կը նկատուէր Գերմանիոյ մէջ։ Լոնտոն գտնուող գերման խմբագիրներէն մին Տր. Պարիր իմանալով այս լուրը, յայտարարեց թէ գեղարուեստի անգլիական կորսուստ մըն է այն, զոր ոև է ազգ կրնայ պարծիլ ձեռք ձգելուն համար։ Ձեմ հասկնար թէ ինչպէս կ'ըլլայ որ Գերմանիա թոյլ տուաւ անոր մեկնումը իր եզերքներէն։ Հաւաքածոյին մէջ ո՛չ միայն նշանաւոր պատկերներ կան, այլ քանի մը չնաշխարհիկ քանդակներ եւ պղինձէ դրուագներ, ինչպէս նաեւ գորգի, կլոռուածի և ճենապակիի գեղեցիկ նմոյշներ։ Իտալական գլխաւոր պատկերները Սանտրօ Պօթիչէլլի, Ֆրա Լիբբօ Լիբբի, և Բօլլայնօլոյի գործերն են։ Քանի մը գերման նշանաւոր վարպետներ, ինչպէս Քրանախ, Շնաֆներ, Մօսթէրթ, Տը Պէս, և Վան տէր Կէօս, այդ հաւաքածոյին մէջ ներկայացուած են։ Պղինձի և մարմարի մէջ կան Պենվէնութօ Չէլլինի, Տօնաթէլլոյի, Անթօնիօ Բօլլայնոլոյի, Անտրէա Րիչիոյի, Ֆրանչէսքօ տի Սան Կալլոյի, Բէթէր Ֆիշըրի, Ճիօվաննի Պոլօնեայի, Վինչէնզօ Տանթիի և Թամանիի գործերը։

ԸՆԴԾՈՎԵԱՅ ԵՐԿԱՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ. — Ամերիկեան Լէյք ընդծովեայ մարտանաւը Նորֆոլքէն ճամբայ ելլելով մինչեւ 325 մղոն գնաց Ատլանտեան ովկիանոսին վրայ ժամանակին երկար արագութեամբ։ Հնարիչ Մր. Լէյք կ'ըսէ թէ ասիկա ամէնէն երկար ճամբորդութիւնն է զոր կ'ընէ ընդծովեայ մը մինակ առանց ուրիշ մարտանաւի ընկերակցութեան։ Մէջը կը գտնուէին ութը հոգի և, անգամ մը միայն կեցաւ, որովհետեւ նաւաստները կը փափաքէին կէտ ձուկեր դիտել։ Հնարիչը կը հաւատայ թէ իր մարտանաւը կը մերձի և չարժումներ կ'ընէ Ժիւլ Վէրնի նշանաւոր Նօթիլիւսին (նաւ) նման։ Մարտանաւը նաւարան մը շինած է զայն Մր. Լէյքի յատակագծին վրայ, և ծախու է։ Եթէ իր նաւուն արժանիքներուն համար Մր. Լէյքի ըսածներուն կէսը ճիշդ ըլլայ, շատ շուտով հարուստ մարդ մը պիտի ըլլայ Մր. Լէյք։

ԷՍԹԵՐՀԱԶԻԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Էնտէպանտանս Պելժ կը հրատարակէ յօժ հետաքրքրաշարժ յօդուած մը Էսթերհազիի կողմէ գրուած որ համդխաւորապէս կը յայտարարէ թէ ի՛նչ էր որ գրեց այն նշանաւոր ցուցակը՝ որուն վրայ դատապարտուեցաւ Տրէյֆիւս, և թէ իր մեծաւորները՝ սկսեալ պատերազմական նախարար Մ. Բավէնեաքէ մինչեւ յետինը միշտ կ'արգիլէին իրեն ճշմարտութիւնը յայտնել։ Էսթերհազի կ'ըսէ. — «Բոլոր այս դժուարութիւններէն ազատելու միակ ճամբան ճշմարտութիւնը ըսելն է։» Իր յօդուածին վերջերը Էսթերհազի կը յայտարարէ թէ «Ընդհանուր դատախազ Մ. Պօտուէն միակ ֆրանսացի դատաւորն է որ հաւանեցաւ ճշմարտութիւնը տեսնել ամբողջ Տրէյֆիւսի գործին մէջ։»

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԱՐԿԱՐԻՏԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԵՒ ՖԵՄԻՆԻԶՄԸ. — Կանացի թերթի մը խմբագրութիւնը Իտալիոյ այրի թագուհի Մարկարիթայէն կարծիքը հարցուց Ֆէմինիզմի վրայ։ Ն. Վեհափառութիւն հետեւեալ կերպով իր միտքը պարզեց այս մասին. —

«Բացարձակապէս հակառակ եմ կնոջ դերին նկատմամբ ֆեմինիզմի կուսակիցներուն արտայայտած տարօրինակ և ծայրայեղ կարծիքներուն։ Կեանքի ո՛ր պայմանին մէջ ալ որ դրուի կինը, անոր առաջին պարտաւորութիւնը պէտք է ըլլայ իր սեռին պատիւ բերող բարեմասնութիւններէն ո՛չ մին կորսնցնել։ Ամէն բանէ վեր, կինը պարտաւոր է զգուշանալ էրիկ մարդու հովեր առնելէ։ Հին պարկեշտութիւնը արդի կրթութեան հետ միացած, ահա իտէալ կինը ինծի համար։

Ն. Վեհափառութիւն բազմանդամ ընտանիքներուն չատնալուն կողմն է։ Տէրութիւն մը իր բնակիչներուն թուով կրնայ յառաջդիմել։ Անզաւակ ընտանիք մը թերի ընտանիք է։ Մանուկները զգայուն և բանաստեղծական բան մը ունին իրենց մէջ, և իւրաքանչիւր սիրտ ունեցող կին հաճոյք կը զգայ անոնցմէ։ Մայրական բնազդումը ունին նոյն իսկ ա՛յն կիները՝ որոնք զուրկ են ընտանիքի ձագուկներէն։

«Կիները իրենց դաստիարակեալ ըլլալը ցոյց կուտան, չարունակեց Ն. Վեհափառութիւն, առողջ և կայտառ զաւակներ մեծցնելով, ճիշտ ինչպէս կ'ընեն գիր գրելով կամ պատկեր նկարելով։ Այն կինը որ նպատակաւոր կերպով կը մերժէ զաւակ բերել աշխարհ, ցոյց կուտայ թէ խախուտ է իր բարոյական էութիւնը։ Շատ ուրախ եմ իմանալով որ Միացեալ Նահանգներուն մէջ ջանք մը կայ ի նպաստ բազմանդամ ընտանիքներու, և թէ Րուզվէլդ նախագահ ամէն խօսքով տուած է աջակից գտնուելու այդ ջանքերուն։ Եւրոպացի կիները հիմա սկսած են լոյս փնտռել իրենց ամերիկեան քոյրերէն։»

ՃԱՊՈՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ. — Պետական խորհրդական Ինամա գրքոյկ մը հրատարակած է «Ճապոնի ապագայ տնտեսական զարգացումը» անուն։ Այս գիրքին մէջ ընդհանուր ակնարկ մը կը նետէ նախ Ճապոնի միջազգային տնտեսական զարգացման վրայ։ Ան կը ցուցնէ կղզեբնակ ժողովուրդին աստիճանական և արագ զարգացումը։ 1868ին ամբողջ Ճապոնի վաճառականութիւնը 26 միլիոն եէնի արժէք ունէր։ Այս գումարը 1882ին հասաւ 265 միլիոնի։ Պատերազմին նախընթաց տարիներուն մէջ այս գումարը բարձրացաւ 600 միլիոն եէնի։ Ինամա կ'ապացուցանէ որ Ճապոնի վաճառականութիւնը եւրոպական Ռուսաստանի վաճառականութեան բարձրութեան հասած է։ Սակայն սոյն դեռ առեւտուրով մեծ պետութեանց չարքը չի կրնար դասուիլ։ Ճապոնական արտածումը շատ միակողմանի է։ Մետաքսն ու մետաքսեղէն ապրանքը Ճապոնի արտածութեան 5%ը կը կազմեն։ Արտածութեան միւս գլխաւոր նիւթերն են թէյ, անագ, պղինձ, յախճապակի, պղպեղ։ Ճապոնի ներածութեանց գլխաւոր նիւթերը կը կազմեն երկաթեղէնը և մեքենաները, որ երկրին ճարտարարուեստի զարգացման հետ կապ ունին։ Ապագային մէջ հարկաւ ահագին փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան անոր ներածութեան և արտածութեան մէջ. մինչեւ որ Չին իրական զարգացում մը ունենայ, Ճապոն մեծապէս պիտի օգտուի տնտեսապէս։ Քորէայի և Ֆորմոզայի տիրապետութիւնն եւս կարեւոր ազդակներ պիտի ըլլան իր առեւտուրին զարգացման համար։ Ճապոն չի կրնար Ամերիկայի Մոնրոյի քաղաքականութեան հետեւիլ, զի անիկա ամէն կողմէ հզօր պետութիւններով շրջապատուած է, որոնք երկրածաւալական ձգտումներուն ազդու արգելքներ պիտի յարուցանեն։ Ռուսիա այժմ պաշտպանողական վիճակի մէջ դրուած է։ Ամերիկա և Աւստրալիա իբր տնտեսական հակառակորդներ կը ներկայանան իրեն։ Վիճակագրական կեդրոնական յանձնաժողովին նախագահ Ինամա համաշխարհային տնտեսագիտութեան գաղափարին նոր սահման մը կուտայ իր գրքին երկրորդ մասին մէջ։ Ինամա կը մերժէ Շմոլլէրի և Ֆիլիբբովիչի տեսութիւններն համաշխարհային տնտեսութեան մասին և կը յայտարարէ որ ան միջազգային միութիւններու տնտեսական գործունէութիւնն է համաշխարհային հրապարակներուն հարկ եղած նիւթեր մատակարարելու համար։ Այս միջազգային միութիւնները կը հոգան առեւտրական, ճամբորդութեան և վճարման պայմանները։ Եթէ այժմ ակնարկ մը նետենք համաշխարհային տնտեսութեան վրայ, կը տեսնենք որ Ամերիկա կը հոգայ ցորենի պէտքը, Հոլանտա՝ սուրճի, Անգլիա՝ բուրդի, իսկ բամպակի համար կը մրցին Անգլիա, Ամերիկա և Գերմանիա։

ՔՐՈՆԻԿ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ջլախտաւորներու բաժնին բժշկապետ Տր. Մօնճէրի Միլանի ջլախտաւորներու հիւանդանոցին բժշկապետ կարգուած ըլլալով, ի մօտոյ պիտի մեկնի։ Բայց տակաւին մեր Հիւանդանոցին համար Տր. Մօնճէրիի յաջորդ կարգուած չէ։ Կ'ըսուի թէ իր օգնականը՝ Տքր. Պօղոսեան պիտի կրնայ լրացնել Տքր. Մօնճէրիի պաշտօնը։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ հաշուեքննիչ յանձնաժողովը երէկ նիստ գումարեց։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ Ուրբաթ օր իր շաբաթական նիստը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, ատենապետութեամբ Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեանի և զբաղեցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

ՇՐՋԱՆԱԻԱՐՏԻՑ քննիչ յանձնաժողովը այսօր կը գումարուի Բերա։

ԴԱՏԸՐՖԻՒՂԻ Արամեան երկսեռ վարժարանաց ամավերջի հրապարակային քննութիւնները սկսան երէկ, 20 Յունիս, և պիտի վերջանան Եչ. 29 Յունիս։

ԵՐԶՆԿԱՅԷՆ կը գրեն մեզ՝ Յունիս 19 թուականաւ. — Տ. Արտաւազդ Վ. Գալէնտէրեան երէկ ժամը 3½ին մեկնեցաւ քաղաքէս, իբր չորս տարիներ պաշտօնավարելէ վերջ։ Նրօն. Ժողովը որ արդէն հեռագրած էր Տ. Իմմանուէլ Վ.ին տեղէն չչարժել հիմակուհիմա, յանուն ժողովուրդին անգամ մըն ալ խնդրեց Պատրիարքարանէն Տ. Արտաւազդ Վ.ին վերադարձուիլը և յայտնեց թէ Առաջնորդարանը երեսի վրայ մնացեր է, և կը յուսայ թէ Տ. Արտաւազդ Վ. պիտի վերադառնայ կրկին իր պաշտօնին գլուխը։ Տ. Արտաւազդ Վ. իր վերջին պատարագը մատոյց այս կիրակի Ս. Երրորդութիւն մայր-եկեղեցիին մէջ։ Ժողովուրդը խռնուած էր հոծ բազմութեամբ։ Հայր Սուրբը խօսեցաւ իր վերջին քարոզը բնաբան ընտրելով «եղբարք կատարեալք, որպէս Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է», յորդորեց ժողովուրդը որ սէր և խաղաղութիւն ունենան միշտ և տուաւ իր հրաժեշտը։ Ցանձնաժողով մը քննեց Տ. Արտաւազդ Վ.ի հաշիւները և 70 լիրայի չափ պահանջը եղաւ Վրդ.ին ինչ որ վճարուեցաւ հանգանակութեամբ. սակայն մեկնած պահուն չենք կարծեր թէ այդ գումարին 1/7ն ալ մնաց գըրպանը. որովհետեւ հոս ունեցած պարտքերուն յատկացուց ստացած պահանջը։ Մեկնած պահուն բազմութիւնը լեցուեցաւ Առաջնորդարանը, ամէն մարդ բան գործ թողուցած, ժամերով սպասեց որ ճամբու դնէ այս Դպրեվանքցին։ Շրջապատուած բազմութենէն Տ. Արտաւազդ Վ. կը քալէր յուզիկ. երկու ծերունի քահանաներ թեւերը մտած էին. քաղաքէն դուրս ելնելով, կանգ առաւ, օրհնեց ժողովուրդը. բազմաթիւ կառքեր և ձիաւորներ ընկերացան իրեն բաւական տեղ։

ԳԱՐԱ ՆԻՕՄՐԻԻԿԷՆ հետեւեալը կը գրեն մեզ. — Առաւօտեան թերթի մը մէջ Կորիւն վարդապետի կողմէ ստորագրուած գրութիւն մը անպէտ և անօգուտ կը հաշուէր Գարա-Նիօմրիւկի այրեցաւոր եկեղեցիին վերաշինութիւնը զայն աւելորդ նկատելով, ուքը տուեն բաղկացեալ թաղի մը համար։ Վարդապետը կը ջանայ հաստատել թէ Զարխափանի պատկերին Պալաթու եկեղեցին փոխադրուիլը՝ աւելի օգտակար է, տեղւոյն ընծայած երթեւեկի դիւրութեան պատճառաւ։ Բայց կը փափաքինք գիտնալ թէ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, երբ թաղ, քանի՞ տուն կը պարունակէ որ, ոչ միայն հայակայ եկեղեցի մը ունի, այլ և բաւական մեծագումար ծախքեր ալ ընելով, չարունակ բարեզարդութեանը կ'աշխատին։ Ու՞ր ամէն Եչ. գունդագունդ Ս. Լուսաւորչի դիմողները մի միայն Բերայէն են և կամ բոլոր եկողները ճամբու դիւրութիւններէն է որ հրապուրուելով ուխտի կուգան։ Հայ ժողովրդեան բարեպաշտութեան աստիճանաչափը ասանկ կ'ըմբռնէ՞ք վարդապետ։ Ապա ուրեմն, ինչո՞ւ ձեր սրբանած եւ ուսած ուխտատեղին, ամէն տարի հազարաւոր ուխտաւորներ կը փութան, — անշուշտ օդին ու տեսքին գեղեցկութեան հրապուրուելով, չէ՞։ Մեր թաղին մէջ անկնունք ու անհաղորդ մեռնողներ ըլլալուն կը տարակուսիք, աւելցնելով միանգամայն թէ այդ տեսակ դէպքեր ամէն տեղ պատահական են։ Ու կը յանձնարարէք որ հոգեւոր այդ պէտքերը հոգան Պալաթու քահանաները։ Սովորական ժամանակներու մէջ այո՛, բայց եթէ ձիւն, ձմեռ ու մրրկալից օդով, խաւարչտին գիշեր մը յանկարծ պէտքը ըլլայ մահամերձ մանուկ մը՞ մկրտել և կամ հոգեվարքի մը քրիստոնէական վերջին մխիթարութիւնը մատակարարել, կարելի՞ է ձեր ըսածը գործադրել։ Գալով ձեր այն եզրակացութեան թէ այդ գումարը Արմաշի Դպրեվանքին պէտք է յատկացնել, դէմ չըլլար։ Շատ շնորհակալ ենք ձեր անձնուէր խորհուրդէն, բայց մենք մեր եկեղեցին կ'ուզենք, ուրիշ ամէն նըկատում կամ լուծում բացարձակապէս անընդունելի պիտի մնայ մեր կողմէ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ. — Հանգուցեալ Սիմօն էֆ. Գօրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցին։ Տէր և Տիկին Յակոբ էֆ. Ցնծալեան 108, Մինաս էֆ. Երէցեան 95, Ճիվան էֆ. Եազուպեան 60, Ալիքսան էֆ. Պարտիզպանեան և Անդրանիկ էֆ. Ազամեան 108 ղրշ։

ՍԻՄՕՆ էֆ. Գօրեանի մահուան առթիւ Տէր և Տիկին Տիգրան Կոստանեան փոխան ծաղկեպսակի կէս անգլ. ոսկի նուիրեցին Գալֆաեան Որբանոցին։ Կը խնդրուի ընկալագրով մը ներկայանալ խմբագրատունս և դրամը գանձել։

Այրի Տիկին Ս. Գօրեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Յակոբ Գօրեան և զաւակունք իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց՝ որոնք ներկայ գտնուելով վաղամեռիկ ՍԻՄՕՆ ԷՖ. ԳՕՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՔՆՆՈՒԹԵԱՆՑ ԿԱՐԳԱՑՈՅՑ

21 ՅՈՒՆԻՍ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ. — Հայերէն գրաբար. Ջայնագրութիւն* (Ա). — Բնագիտութիւն. Ջայնագրութիւն* (Բ). — Ընդհ. Պատմութիւն. — Աշխարհագրութիւն* (Գ). — Պատմ. Նոր Ուխտի (Դ). — Պատմ. Հին Ուխտի (Ե)։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

3 Յուլիս 1906

Ֆրանսական 3%	96.07
Օսմանեան Միացեալ	96.55(.)
Երկաթուղի	147.—
Պանք Օթթօման	676.—
Րէժի	446.—
Թրամուայ	49.—

ՌԵՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Վազիֆէի մէմուրիյէթինի հիւսնի իւֆա խուսուսընտաքի սայ ու ղայրէթինէ մէպնի Տիարպէքիր վիլայէթի վալի մուավինի սապըգ Մինա էֆէնտիյէ թէրֆիէն ռիւթպէի ուլա սընըֆը սանիսի.

— Տէրսաատէթ միւտտաի ումումի մուավինլէրինտէն իզզէթլու Սէմիհ պէյէ թէրֆիէն ռիւթպէի սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր։

ՆԻՇԱՆ

Վազիֆէի մէմուրիյէթինի իւֆա խուսուսընտա միշահէտ օլան հիւսնը խըտմէթէ վէ ղայրէթինէ պինաէն Սատարէթը ուզմա Շիֆրա գալէմի խուլէֆաընտան Օսման պէյէ թէպտիլէն իւչիւնճիւ ռիւթպէտէն Օսմանի.

Մէքթէպի Թըպպիյէի Շահանէ մուալիմլէրինտէն Թապիպ Բէքօ Ագչիօթէ էֆէնտիյէ իւչիւնճիւ ռիւթպէտէն Օսմանի նիշանը ալիլէրի իհսան պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Գերման կառավարութիւնը՝ Պոլիս-Քէօսթէնճէ ընդծովեայ հեռագրաթելին հաստատման առթիւ Բրուսիական Թագ պատուանշանին Ա. կարգը նուիրած էր Թղթատարական և Հեռագրական վերատեսուչ Հասիպ էֆ.ի, Բ. կարգը աւագ քարտուղար Մելքոն էֆ.ի և Կարմիր Արծիւի Բ. կարգը՝ վերատեսուչի օգնական Ֆուատ պէյի։ Ֆրանսական կառավարութիւնն ալ կրթական միտալը նուիրած էր Արչիպելագոսի նաւահանգին արտաքին գործերու տեսուչ Լէոն Բէրթէլ պէյի և Հաւզոսի հրամանատար գնդապետ Արիֆ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց անոնց գործածութիւնը։

ՄԵՔՔԷԻ ջուրի ճամբաները նորոգելու համար կազմուած Ցանձնաժողովը գումարուելով Քաղաքապետութեան մէջ, խորհրդակցութիւններ կատարեց հանգանակութեան կատարման մասին և որոշեց տոմսեր զրկել կառավարական պաշտօնարանները։ Հանգանակութեան տոմսերը երկու գոյն են. մէկը՝ կապոյտ՝ մէկ ոսկինոց և միւսը՝ կարմիր՝ մէկ մէճիտիէնոց։ Աւելի օր նոյն յանձնաժողովին դրամական նուէրներ յանձնողներուն անունները և գումարներուն քանակութիւնը ցուցակով մը կայս. Պալատ մատուցուեցան։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Քաղաքապետութեան Խորհուրդը աւելի օր ալ խորհրդակցութիւն կատարեց միսի գիներուն նկատմամբ։ Մսավաճառներէ և ոչխարի վաճառականներէն ոմանք ներկայ գտնուեցան և անոնց կարծիքները առնուեցան։ Մսավաճառներու և ոչխարի վաճառականներու երեւելիները նոյն օրը գումարուեցան իրենց «լոնճա»ին մէջ։ Ներկայ էին նաև Քաղաքապետութեան ընդհանուր քննիչ Օսման պէյ, «չաչնի»ի ընդհանուր քննիչ և ոչխարի վաճառականներու արհեստապետի փոխանորդ Օսման պէյ և մսավաճառներու արհեստապետ Շաքիր էֆ.։ Կատարուած խորհրդակցութեանց արդիւնքը մատուցուեցաւ Քաղաքապետութեան Խորհուրդին, որ զանոնք նկատողութեան առնելով խորհրդակցեցաւ։ Մսավաճառներու արհեստապետութիւնը «չաչնի»ի դրութեան ջնջուելուն դէմ բացարձակ դիտողութիւններ չըներ, այլ յարմար կը դատէ առուծախի մէջ կարգ մը օգտակար միջոցներ ձեռք առնել և «գըրմա» կոչուած զեղչերը վերցնել, որով միսին գիները բնականաբար պիտի աժաննան։ Այդ արհեստապետութեան երեւելիները, Քաղաքապետութեան մատուցուած աղերսագրին մէջ այս կէտերը պարզելէ ետքը, կ'ըսեն թէ իրենց և ոչխարի վաճառականներուն միջեւ երկու խնդիր անհամաձայնութեան առարկայ կ'ըլլան։ Ատոնց մէկն է ճարպը և միւսն ալ պայմանաժամը։ Ինչպէս յայտնի է ոչխարի ճարպն ալ միսի գիներուն հետ մսավաճառներուն կը հաշուուի, մինչդեռ ճարպին օխան հազիւ 100 փարա է. նաև միս գնողի մը կարելի չէ հետը քիչ մը ճարպ տալ, որով մսավաճառները կը վնասուին միսի գիներով զայն ընդունելով։ Պայմանաժամին գալով, մսավաճառներու արհեստապետութեան երեւելիները փոքր խանութպաններու կը բաժնեն այն ոչխարները զորս կը գնեն վաճառականներէն։ Այդ խանութպաններէն պայմանաժամով դրամ կը հաւաքեն։ Այդ պայմանաժամը ութը շաբաթի չափ կը տեւէ։ Այդ պատճառով նոյն արհեստապետութիւնը կը խնդրէ որ ոչխարի վաճառականներէն առնուելիք ոչխարներու փոխարժէքին համար 41 օր պայմանաժամ որոշուի։ Վաճառականներն ալ կը յայտարարեն թէ 15 օր պայմանաժամ եթէ տրուի, աւելի շատ ոչխար պիտի բերեն. նաեւ ճարպին փոխարէն, ոչխարին գլուխը, ոտքերը են. մսավաճառներուն թողած են։ Ոչխարի վաճառականները և մսավաճառները անհամաձայնութեան առարկայ եղող այս երկու խնդիրներու կարգադրութիւնը յանձնած են Քաղաքապետութեան Խորհուրդին։ Քաղաքապետ Րէշիտ փաշա, ոչխարի վաճառականներու և մսավաճառներու երեւելիներուն պատուիրեց ասկէ վերջը չգանձել «գըրմա», «տէտէլիք» են. կոչուած տուրքերը որոնց ազդեցութիւնը զգալի կ'ըլլայ միսի առեւտուրին վրայ։ Քաղաքապետութիւնը, կ'ըսէ Սապահ «չաչնի»ի մասին իր ստացած տեղեկութիւնները, ինչպէս նաև իր կարծիքը մատոյց Բ. Դրան։ Առնուելիք պատասխանին վրայ «չաչնի»ի մասին վերջնական որոշում մը պիտի տրուի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին մէջ ակնաբուժութեան ճիւղը և գործնական դասերու յատուկ հիւանդանոցը աւելի կանոնաւորելու համար տարեկան 7000 ղրուշի գումար մը եւս պիտի յատկացուի։

ԾՆՆԴԱՐԱՆ.— Պոլսոյ մէջ ծննդաբերութեան յատուկ վայր մը հաստատելու համար 40,000 ղրուշի գումար մը սահմանուած էր։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը խորհրդակցութիւն կատարելով 40,000 ղրուշը անբաւական դատեց այսքան կարեւոր հաստատութեան մը համար, ուստի որոշեց 17,000 ղրուշի յաւելուած մը ընել նոյն գումարին վրայ։

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆ Մ. Զինովիէվ այսօր արձակուրդով կը մեկնի Պոլսէն։

ԴԱՏԸՆԴԻՒՂԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—10րդ Թաղապետութեան հրաւէրին վրայ, Սկիւտար-Դատըգիւղի օդային կազի ընկերութիւնը որոշեց 500 լապտեր աւելցնել Դատըգիւղի զանազան կողմերը։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ դեսպանատունը Պէօյիւքտէրէ փոխադրուեցաւ։

ԻԶՄԻՐԻ կուսակալ Քեամիլ փաշա քննական պտոյտով Ալա-Շէհիր գնաց։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՋՈՒՐԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց երկաթ խողովակներով ջուր բերել Պրուսա։ Ծախքը պիտի հոգացուի նոյն քաղաքին հրապարակին մէջ ծախուած խոզակներուն վրայ 100էն մէկ տուրք մը գանձելով։ Հանր. Պարտքի վարչութիւնը որոշած էր որ այս յաւելուածական տուրքը գանձուի մինչեւ 5 տարի։ Բայց ձեռնարկը կը կարօտի 3,535,950 ղրուշի, բացի կալուածներու գնման արժէքէն և ճարտարագէտներու ամսաթոշակէն (120,000 ղրուշ համարելով այս)։ Հետեւաբար հինգ տարուան մէջ գանձուած 100էն մէկ տուրքը շատ անբաւական է։ Ուստի Նահանգին Իտարէի ժողովը խնդրեց որ Հանր. Պարտքի վարչութիւնը այդ տուրքը գանձէ, մինչեւ որ աշխատութեանց ծախքը ամբողջովին գանձուի։ Պետական Խորհուրդին ելմտական ճիւղը պատասխանեց թէ գանձման համար որոշուած 5 տարին կարելի չէ աւելցնել։ Կուսակալութիւնը պիտի ճշդէ այն գումարը որ կրնայ առաջ գալ մէկ տարուան մէջ այդ տուրքէն, ինչպէս նաև Հանր. Պարտքի վարչութեան կողմէ ցարդ տրուած և տրուելիք գումարներուն չափը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Գերման թերթ մը կը գրէ թէ Պոլսոյ ամերիկեան դեսպանութիւնը որ երկրորդ կարգի էր, մեծ-դեսպանութեան վերածուած է։

ԴԱՆՈՒԲԻ Միջազգային Ցանձնաժողովին գարնան նիստը գադրեցաւ և այդ մասին վերաբերեալ գրութիւնները նոյն յանձնաժողովին օսմ. պատուիրակ և Կալացի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Ազարեան էֆ.ի միջոցաւ մատուցուեցան ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիին բաժնետէրերուն ընդհանուր ժողովը յունիս 16/29էն Պէրլինի մէջ գումարուեցաւ։ Վարչական Խորհուրդին անդամ ընտրուեցան Մ. Էտուարտ Հիւկնէն և Տոքթ. Հէլֆրիխ, փոխանակ հրաժարեալ Մ. Շթայնթալի և Տոքթ. Լինտաուի։

ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Իզմիրի Ահենկ լրագրին Տնօրէն Ալի Նազիմ պէյ, վաճառական Կանի պէյ և Եանաքօ Ջանթինօքուլօ էֆ.ները 30 տարուան համար արտօնութիւն խնդրեցին Վուռլայի գաւառակին մէջ գտնուող Իլըճէ Սուի հանքային ջուրերը շահագործելու համար։ Այս ծրագիրը Իզմիրի կուսակալութեան կողմէ ղրկուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

⁂ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը նկատելով որ որոշեալ պայմանաժամին մէջ գործադրութեան ո և է ձեռնարկ եղած չէ, ջնջեց հետեւեալ հանքային արտօնութիւնները. —Լանկազայի (Սելանիկ) Սուլովա գիւղին մէջ գտնուած քրոմի հանքին արտօնութիւնը որ տրուած էր Իպրահիմ Բահմիէթ և ընկերութեան։ Օրտուի (Տրապիզոն) Աք-Քիլիսէ և Պաչ-Ալաք գիւղին մէջ գտնուած պղինձի հանքին արտօնութիւնը որ տրուած էր զօր. Պահրի փաշայի։ Եէնիճէ Վարտարի (Սելանիկ) Քողիպար գիւղին մէջ գտնուած զառիկի, անթիմուանի և մանկանէզի երեք հանքերուն արտօնութիւնները որ տրուած էին Հաճի Մոլլա զատէ Ահմէտ, Մուսթաֆա Ֆազիլ և Ապտուլլահ էֆ.ներու։

ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Ցայտնի է թէ արժէքաւոր նամակներու դրութիւնը ասկէ 4-5 տարի առաջ ընդունուեցաւ Օսմ. Թղթատարութեան կողմէ և ցարդ կը շարունակուի կանոնաւորաբար։ Ասկէ առաջ ալ քանիցս բացատրուեցաւ թէ, նամակներու մէջ պանքնօդ, երկաթուղիի պարտաթուղթ, արժեթուղթ և ուրիշ արժէքաւոր թուղթեր երբ գտնուին, անոնց արժէքը պէտք է ծանուցանել Թղթատարական պաշտօնեային։ Նամակները ապահովագրուելէն ետք, յայտնուած արժէքին 1000 ղրուշին համար մէկ ղրուշ ալ ապահովութեան վարձք կը վճարուի։ Նամակատուները, այս կերպով յանձնուած նամակներուն ոչ միայն ապահովութեան, այլ արժէքին ալ պատասխանատու ըլլալով, կորուստի պարագային ամբողջովին կը հատուցանեն զայն։ Բայց երբ նամակը կը յանձնուի առանց արժէքը յայտնուելու, կորուստի պարագային, ո և է դատ լսելի չպիտի ըլլայ և պահանջուած արժէքին համար բան մըն ալ չպիտի վճարուի. միայն, եթէ նամակը ապահովագրուած է, այն ատեն իբր ապահովագրեալ նամակ, ոսկի մը հատուցում կ'ըլլայ։ Ոմանք արժէքաւոր թուղթեր պարունակող նամակները նամակատուները իբր ապահովագրեալ նամակ յանձնելէ զատ, դուրսէն զանոնք կ'ապահովագրեն նաև ապահովագրական ընկերութեանց. բայց կորուստի պարագային թէ՛ նամակը ղրկողին և թէ ապահովագրական ընկերութեան կողմէ եղած դիմումներն ալ լսելի չպիտի ըլլան, այլ միայն կրնան պահանջել ոսկի մը՝ ապահովագրեալ նամակի մը կորուստին իբր հատուցում։ Հետեւաբար կը յանձնարարուի որ արժէքաւոր նամակներու դրութենէն օգտուիլ ուզողները պէտք է անոնց եղող ապահովագինը վճարեն, ծանուցանելով անոնց արժէքը և արձանագրել տալով։ Արժէքաւոր նամակներու՝ իրենց պարունակութենէն աւելի գին որոշելը արգիլուած է։ Ցայտնուած արժէքը պիտի արձանագրուի նամակին պահարանին ճակատը, իսկ պահարանին ետեւի կողմը հինգ տեղ կարմիր կնքամոմով պիտի կնքուի։ Նամակները պէտք է դրոշմուին անոնց պարունակութիւնը նամակատան պաշտօնեային ցոյց տրուելէ ետք։ Այս նամակներուն մէջ արժէքաւոր թուղթերէ զատ ուրիշ բան, օր. համար դրամ, գոհարեղէն ևլն. դնել արգիլուած է։

ՍԷԼԱՆԻԿ-ՄԱՆԱՍԴԸՐ երկաթուղիին անցեալ տարուան զուտ հասոյթը եղած է 531,097 ֆրանք։ Սապահ կ'իմանայ թէ, նախորդ տարուան պէս, առանձնաշնորհեալ պարտաթուղթերուն հարիւրին հինգի հաշուով շահաբաժին պիտի տրուի. իսկ պարզ պարտաթուղթերուն բան մը պիտի չտրուի։

ՅՈՅՆ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Բեւրայի Զօղրաֆիոն վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ նախընթաց օր, նախագահութեամբ Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին։ Տնօրէն Մ. Զամարինա տեսութիւն մը ըրաւ։ Շրջանաւարտներուն թիւն է 17։ Անցեալ շրջանին 4270 ոսկի ծախք եղած է, որ գոցուած է վարժարանին կանոնաւոր հասոյթներէն։ 1239 ոսկի միայն թոշակներէ առնուած է։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան իտալական պատուիրակ Թէտտոլի մարքիզը Բարիզ մեկնեցաւ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ.—Իզմիրի Ահենկ լրագիրը պէտքը կը զգայ երկրագործական վարժարան մը հաստատելու Այտընի նահանգին մէջ, քանի որ Հալքալըի վարժարանը միայն կառավարութեան կը հայթայթէ երկրագործական մասնագէտներ։ Մնաց որ անոնց ալ թիւը անբաւական է կայսրութեան համար։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁ ՄԸ.—Իզմիրի Էմբարսիալ թերթը հետեւեալը կը գրէ.—Քաղաքին մէջ ամէն մարդ կը խօսի մէկ բաղդին վրայ անգլիացի քաջածանօթ Պօրժէ ընտանիքին։ Այս ընտանիքը որ դարէ մը ի վեր հաստատուած է Իզմիրի մէջ, տէրն է հղեր հոյակապ նկարի մը, Ս. Աստուածածինը և Ս. Յովսէփը ներկայացնող, որ հռչակաւոր նկարիչ Միւրիլլոյի գործը կը նկատուի, քանի որ անստորագիր էր։ Իտալական ընդհ. հիւպատոս Մ. Թոսքանին էր որ իր նկարչական ընդարձակ ծանօթութեամբ, Պօրժէ ընտանիքին հասկցուցած էր այն գանձը որուն տէրն էր։ Քիչ ետքը, Պօրժէ ընտանիքէն մէկը թանկագին նկարը Բարիզ տարաւ, ուրկէ է որ կը հաղորդէ իր տեղեկութիւնները նկարին վրայօք։ Ատոնց պատասխանատուութիւն յանձն առնելու միայն արձագանգ կ'ըլլանք լուրերուն։ Ըսենք նաև թէ մեզի անճշմարտանման կը թուին անոնք, բայց մաղթող ենք որ իրական ըլլան։ Ուրեմն Մ. Պօրժէ Բարիզ հասնելուն պէս գնաց տեսնել Լուվրի թանգարանին տնօրէնը և անոր աչքերուն առջեւ դրաւ մեծարժէք նկարը։ Այս վերջինը հիացքանչ մնաց, յայտարարեց թէ Միւրիլլոյի մէկ գլուխ գործոցն էր այդ, զոր բոլոր թանգարանները ի զուր կը փնտռէին մինչեւ այսօր. տնօրէնը մէկ միլիոն ֆրանք տալու անմիջապէս։ Մ. Պօրժէ վեր ցատքեց տեղէն, բայց խելքը գլուխը եկաւ, շնորհակալութիւն յայտնեց անոր և մեկնեցաւ խոստանալով տեղեկութիւն տալ իրեն։ Այս բանը գրեց իրեններուն, որոնց ծանոյց նաև թէ Լոնտոն կը մեկնի ուր կը յուսայ թէ մէկ միլիոնէն աւելի ձեռք պիտի բերէ։ Շատ որկրամոլ չթուի՞ր ձեզի մեր բարեբաղդ քաղաքակիցը։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ծխախոտի Րէժիի գործարանին քօնթրօլէօր Վահրամ էֆ. Պիւքիւճեան Պոլիս եկաւ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը Նըւազուրդի գրած է Իզմիրի մաքսատան առջեւ ծովը 115 մեթր երկայնութեամբ և 50 մեթր լայնութեամբ լեցնելու և անոր վրայ նոր շէնքեր կառուցանելու աշխատութիւնները։ Ցանձնառուները դիմելու են Մաքսային Վերատեսչութեան Խորհուրդին՝ բացի հանգիստի օրերէ ամէն օր, հասկնալու համար պայմանները։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Լեւանթ Հէրալտ կը գրէ որ այս երկաթուղին եթէ մինչեւ Ինէկէօլ երկարի, մեծապէս օգտակար պիտի ըլլայ։ Հիմա Ինէկէօլի և Պրուսայի միջև 45 քիլօմեթրնոց շատ կանոնաւոր խճուղի մը կայ։ Ամառը՝ մէկ ժամէն և ձմեռն ալ ութը ժամէն Պրուսայէն Ինէկէօլ կ'երթացուի։ Եթէ երկաթուղիի գիծը մինչեւ հոն երկարի, թէ՛ Ինէկէօլի և Քէնիշէհրի բոլոր բերքերը Պրուսա Մուտանիա երկաթուղիով պիտի փոխադրուին։

ԽՈԶԱԿՆԵՐԸ.—Պրուսայէ կը գրեն թէ խոզակի առեւտուրը մեծ ոգեւորութեան մէջ է։ Վերջացող շաբթուան հոնտեղի հրապարակին վրայ ծախուած են 851,952 քիլօ խոզակ, որով ցարդ ծախուած եղաւ 1,104,302 քիլօ, ասրանք։ Վերջին շաբթուան գիները էին քիլօն 12էն 18 ղրուշ։

ՃԱՐՈՆՑԻ Գրագէտ Մ. Քէնճրօ Թոքէթումի որ քանի մը օր Պոլիս մնալով մեկնած էր, Պուքրէշ ժամանեց և մեծ պատիւներով ընդունուեր է, քանի որ ծանօթ էր Ռումանացիներուն իբր նշանաւոր մէկ վէպին՝ «Նամիքօ»ի թարգմանութեամբ։ Մ. Թոքէթումի Ռուսիա պիտի երթայ տեսակցելու համար հռչակաւոր գրագէտ և իմաստասէր կոմս Լէոն Թոլստոյի հետ, որուն գործերը թարգմանուած են ճափոներէնի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Վերաքննիչ պատժական ատեանը աւելի օր դատեց Օթուզպիր օղլու Մէհմէտ անուն 12 տարու տղան որ Մէնէմէնի մէջ սպաննած էր իրեն մէկ ընկերը Մէհմէտը, անոր հետ կռուելով։ Դատաւորը անպարտ արձակեց այս կանխահաս ոճրագործը, իբր անպատասխանատու իր արարքին։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Երեք հոգի խեղդուած.— Կուրճի Ընկերութեան Իպրահիլ չոգենաւը, Սեւ ծովէն Պոլիս գալու պահուն, ուրբաթ գիշեր, Քէֆքէն կղզին բացերը հակառակ կողմը դարձած նաւ մը տեսաւ, որուն վրայ երկու հոգի կեցած էին իրարու փաթթուած։ Շոգենաւին նաւապետը իսկոյն մակոյկ ղրկելով մեծ դժուարութեամբ ազատել տուաւ այդ երկու մարդիկը, որոնք չոգենաւ տարուեցան։ Նաւապետը ատոնց հագուստները փոխել տալով, ուտելիք տուաւ, վասն զի երեք օր երեք գիշեր բաց ծովին մէջ մնացած էին։ Ատոնց առագաստանաւը որ Քիլիոսէն ատաղձ բեռնելով յունիս 16ին ճամբայ ելած էր, Ամասրայի մօտերը յանկարծակի փոթորիկի բռնուեր և ընկղմեր է։ Նաւաստիները չորս հոգի էին՝ Ահմէտ, Մէհմէտ, Իսմայիլ ու Բաթիւ. առաջինը Ահմէտ, Մէհմէտ ու Բաթիւ խեղդուեր են. իսկ Իսմայիլ և նաւապետը Մահմուտ նաւուն հակառակ կողմը ելեր և վերջապէս ազատուեր են։

ԱԹՍԻ ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գրած էինք թէ հրդեհ ծագեցաւ Սամաթիա, Նարլը Գափու, Բէնիրճի Եաւլանի սեպհական և նպարավաճառ Բեդրոսի վարձած խանութէն և ութը խանութներ և տուն մը այրեցան։ Այրած խանութներուն երկուքը գինետուն են, հինգը՝ մրգավաճառի և մէկն ալ սրճարան։ Հրդեհը սկսելուն, Բեդրոս և աշկերտները անհետացան, որով հրդեհին պատճառը կարելի չէ եղած ճշդել։ Կ'ըսուի թէ խանութին վերի յարկը գտնուած լամպարին բռնկելէն առաջ եկած է հրդեհը։ Զրոյցի մը նայելով, Բեդրոսի խանութը ու ապրանքը ապահովագրուած են 250 ոսկիի, որով այդ անձը կը փնտռուի։ Ըստ ոմանց կ'ըսուին թէ կրակը սկսած է գինետան տանիքին մէջտեղէն։ Ոստիկանութիւնը այդ մասին քննութիւն կը կատարէ։ Հրդեհը սկսած խանութը 250 ոսկիի ապահովագրուած էր Եունիընի և այրած տունն ալ Լընտըն և Լէնքշայրի 100 ոսկիի։ Ուրիշ շինութիւններ ալ զանազան վնասներ են։

ՄԱԽՍՈՒՄԷԻ Մարմարա չոգենաւը երէկ ժամը 9ին երբ Դատըգիւղէն Կամուրջ կուգար, Սիրքէճիի բացերը մավունա մը եկաւ զարնուեցաւ չոգենաւուն ետեւի կողմին և վնասեց։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ.—Բերա, Պիւլպիւլ Տէրէ, սրճարար Եորկի, աւելի գիշեր երբ Համալ պաշի փողոցէն կ'անցնէր, վաղեմի գող Նիքօլի անոր առջեւը ելնելով, դաշոյնը քաշած՝ յարձակեցաւ անոր վրայ և գրպանի դրամները առնել ուզեց։ Բայց Եորկիի աղաղակներուն վրայ ոստիկաններ վազեցին և ձերբակալեցին չարագործը։

ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ.— Բալեռնճի Քօլլուք բնակող Խրիստօ աւելի օր չորս ընկերներու հետ կը կռուէր։ Այս միջոցին Լատուարս անուն Իտալացի մը միջամտեց բայց Խրիստօ իր բարկութիւնը անկէց առաւ, զայն վիրաւորելով։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Գում-գաբու, Չէվիճէ կնոջ տունէն Մկըր անուն մէկը երբ գողութիւն կ'ընէր, օձիքը ձեռք տուաւ։

⁂ Վաղեմի գող մը Եանի, աւելի օր Առնաւուտ գիւղ, Այազմա Թաղ, գողութեան համար մտաւ Բանայօդի պարտէզը։ Բայց Բանայօդ տեսաւ, ուզեց բռնել զայն։ Այն ատեն Եանի դաշոյնը քաշեց և զայն վիրաւորելով փախաւ, բայց ձերբակալուեցաւ։

⁂ Սկիւտար, Սէլամի փաշա թաղ Իրֆան համըմի տունը գողեր մտան և տարին կարգ մը գոհարեղէններ։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Խոսեփ նախկ Սիւլէյման Ֆաիգ էֆ. ու աղան Նախլ էֆ. աւելի օր կառքով երբ Շահզատէ Պաշիէն կանցնէին ձիերը խրտչեցան և սկսան սրընթաց արշաւել։ Նախլ էֆ վախնալով կառքէն դուրս նետուեցաւ, սակայն անկման սաստկութենէն վիրաւորուեցաւ։ Վերջապէս կարելի եղաւ կեցնել կառքը, որուն մէկ անիւը փշրուած էր։

⁂ Աւելի իրիկուն Թօփհանէի կողմը կառք մը երբ սրընթաց կ'երթար, տապալեց և ծանրապէս վիրաւորեց Ապօսթօլ անուն նպարավաճառի աշկերտ մը։

ԱՐԿԱԾ.—Ձի մը որ կ'անցնէր Ղալաթիայէն, կից մը արձակեց և այդ պահուն մօտը գտնուող տղայ կուրծքէն վիրաւորուեցաւ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒՄ.— Ղալաթիա, ծխավաճառ պարսիկ Մէհմէտ և զաւակը Իպրահիմ, աւելի օր իրենց խանութին առջեւ մարած ինկած էին։ Ոստիկանութիւնը փութալով հիւանդանոց փոխադրեց զանոնք։ Հաստատուեցաւ որ չկլայեկուած ամանի մէջ եփուած կերակուր կերած ըլլալով թունաւորուած էին։

ՁԻՈՒ ԱՐԿԱԾ.—Երկուշաբթի, ժամը 6ին միջոցները ձիավարիկ Պարսիկ Ալի, Սկիւտարի Նաւամատոյցէն Պազար Պաշի կողմերը աղիւս փոխադրած միջոցին, Սէլամսըզի բնակիչներէն 70 տարեկան Մարիամ անուն ծերուկ կին մը ձիերէն կոխոտուելով, գլխէն, սրունքէն, ձեռքերէն եւ մարմնոյն զանազան մասերէն վիրաւորուեցաւ։ Ձիավարիկ Ալի թէեւ փորձեց փախչիլ, սակայն ատեղւոյն սէր քօմիսէր Օսման Րէմզի պէյ եւ օգնականը Իսմայիլ էֆ. հասնելով ձերբակալեցին անուշադիր ձիավարիկը և Սկիւտարի միւթասարըֆութեան պաշտօնարանը ղրկեցին։ Թաղին աղքատախնամին բժիշկ Տոքթ. Պեհան Պէզազեան և դեղագործ Ցակոբ Մինասեան էֆէնտիները Օսման պէյի դիմումին վրայ վիրաւորին նախնական դարմանները տարին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 2 Ցուլիս.—Ամսթերտամէն պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ խաղաղութեան երկրորդ Դեսպանախորհուրդը 1907 մարտին պիտի գումարուի։

ՀՌՈՄ.—Ցառաջիկայ շաբթու Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին պիտի ներկայացուի նաւատորմին վերակազմութեան ծրագիրը՝ ծովային նախարար Միրապէլլօ ծովակալին կողմէ ներկայացուած։ Կ'երեւայ թէ մասնաւոր յանձնաժողովի մը պիտի ղրկուի այդ ծրագիրը։

ԲԱՐԻԶ.— Հապէշիստանի մասին Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ բանակցութիւնները ընդհատուեցան։ Վաղը պիտի վերսկսին նոր հիմերու վրայ։

— Երեսփ. Ժողովոյ նախկին նախագահ և երեսփոխան Մ. Տէշանէլ նախագահ անուանուեցաւ Արտաքին գործոց Երեսփոխանական Ցանձնաժողովին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ներքին գործոց նախարարը, 100 միլիոն րուպլի փոխ մը խնդրեց օգնութիւն փութացնելու համար երաշտութենէ նեղուած գիւղացիներուն։

ԹՕՔԻՕ.— Սազէպօյէ կը հեռագրուի թէ ընդհարում մը տեղի ունեցեր է ճաբոնական Հինոտեմարու և Նիշիկիմարու չոգենաւներուն միջեւ, և Նիշիկիմարու ընկղմեր է, իսկ Հինոտեմարու թեթեւապէս վնասուեր է միայն։ Այս վերջինին մէջ գտնուող նաւաստիներէն և ճամբորդներէն 27 հոգի կորսուած են, իսկ միւսները կարելի եղած է ազատել։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կայսրը օդափոխութեան գնաց Իշլ, ուր պիտի մնայ երկու ամիս։

— Աւստրիա-Հունգարիոյ պատուիրակութիւնը ընդունեց պատերազմական սովորական ելմտացոյցը։ Վիճաբանութեան պահուն, պատերազմական նախարար ասպետ Բիգրայխ յայտարարեց թէ Աւստրիա-Հունգարիոյ բանակին միութիւնը անաղարտ մնացած է, և բոլոր տէրութիւնները կ'ընդունին թէ անիկա փայլուն վիճակ մը ունի։ Ցետոյ խօսելով ծախքերուն վրայ, Մ. Բիգրայխ յայտարարեց թէ Աւստրիա-Հունգարիոյ բանակին համար ուրիշ տէրութեանց ըրած ծախքերէն աւելի քիչ ծախք կ'ըլլայ։ Եթէ, ըսաւ, զէնընկեցութեան գաղափարները յաջողութիւն գտնեն, ինչպէս փափաքելի է, օտար մեծ տէրութիւնները բաւական մեծ գործ մը պիտի ունենան կատարելիք իրենց զինուորական ոյժերը մինչեւ մեր աստիճանը բերելու չափ զեղչելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Երէկ իրիկուն հարիւր երկու տարեկան հասակին մէջ մեռաւ Մանուէլ Կարսիա բրոֆէսէօրը, որ նշանաւոր էր խռչափողը քննելու համար իր գտած հայելիով։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսր յանկարծ Բոցտամ գնաց։ Կը կարծուի թէ դահաժառանգ իշխանուհին այս օրերս մայր պիտի ըլլայ։

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ
ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Իմարաթը Ամիրէ իչուն պիր սէնէլիք օլմաք իւզրէ միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն 28000 չուվալտան 28,800 չուվալա գատար տաքիքըն միւնաքասասընա իսլթիմար օլընտուղընտան միւնաքասայա տախիլ օլմաք վէ չէրաիթը միւնաքասայը անլամաք իսթէյէնլէրին եւզոէ օն նիսպէթինտէ թէքէմմիւն աքչէլէրինին վէ խաստա միւթեպէր վէ մուսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն Մէճլիսը Իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

Ֆի 20 Հազիրան 1222

ՊՈՄ ՏԸ ՖԻԿ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ		
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	104.19
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	104.16½
Երեկուան էն բարձր գինը	»	104.19
» էն վար գինը	»	104.15
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	145.62½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	145.87½
Երեկուան էն բարձր գինը	»	146.
» էն վար գինը	»	145.50
Շիրքէթի Խայրիէ	Օ.Ո.	37.
Միւլքիյէ Պանքա		6.37
Սելանիկի «	ֆր.	173.—
Քոմէրսիալ	Ա.Ո.	10.—
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	175.—
» Օրտինէռ	»	162.—
Իզմիրի քարափ	»	600.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ.Ո.	4.35
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8.80
» պարտաթուղթ	ֆր.	487.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	293.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա.Ո.	18.62½
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	459.
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբս. 1886		320.50
» » » 1903		266.75
Թոմպագ		48.
ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ		
Յունական փոխառութիւն	ֆր.	274.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	434.—
» « » նոր	Օ.Ո.	4.08
Լաւրիոմ	ֆր.	66.—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն		ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի		87.08
Անգլիական ոսկի		109.24
Քոլ		90.20
Մէճիտիյէ արծաթ		107.23
Ռուպլի թղթադրամ		8.68
Քրիմից		50.—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	109.10
Բարիզի » »	ֆր.	22.96½
Վիէննայի » »	քուրօն	21.98
Պերլինի » »	մարք	18.72

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

1 Ցուլիս 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%		96.07
Օսմ. միաց. գոնս. 4%	բաց.	96.65
» » »	գոց.	96.55
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	147.—
Րէժիի պարտաթուղթ	»	444.—
Օսմանեան մաքս	»	497.—
Օսմանեան Պանքա	»	675.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1145.—
Բարիզի Պանքա	»	1554.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	99.65
Իտալական »	5%	104.65
Ռուսական »	4% 1901	75.55
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	96.75
Պալիա Քարա Այտըն	ֆր.	630.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

1 Ցուլիս 1906

Անգլիական Ռանթ		88.06
Օսմ. Միաց. Գոնս.	բաց.Գ.Կ.	95.25
» » »	գոց. »	95.25
Օսմ. Պանքա		16.87

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ին ակին գետին թափիլ. անա՛ յուսահատական պարագան(*)։

Այնքա՛ն ատեն անյաղթաբար ուռել, ամէն յոյս ներշնչելով եռանէն վայրկեան չերամապահը և ապա մեռնիլ, մեռնիլ է նաև չերամապահին համար։ Ինչո՞ւ։ Վասն զի չերամապահ ժողովրդեան հարիւրին 99ը խողակի բերքին վասահանելով՝ ձմրան մէջ կը սկսի պարտքով ապրիլ, պարտքով գնել իր նպարեղէնը, հագուստը և կապուտաը, նշանու